

життєзабезпечення: 7 випадків аварій в системах електропостачання (відключень від електропостачання внаслідок спрацювання систем захисту) та 4 випадки відключень від систем газопостачання та газифікації (внаслідок спрацювання систем захисту через аварійні та інші ситуації), що менше на 9%, ніж у 2018 році, коли сталося в області 12 випадків аварій у системах життєзабезпечення: 9 випадків відключень від електропостачання (внаслідок спрацювання систем захисту), 1 випадок аварії в теплових мережах (системи гарячого водопостачання) та 2 випадки відключень від систем газопостачання та газифікації (внаслідок спрацювання систем захисту).

II.9. ІНФОРМАЦІЯ

щодо виникнення небезпечних подій, пов'язаних
з атмосферними явищами

У 2019 році в Полтавській області стався 1 випадок, пов'язаний з метеорологічними явищами (з дуже сильним вітром), що у 4 рази менше, ніж 2018 року, коли сталося в області 4 небезпечні події, пов'язані з атмосферними явищами (1 випадок, пов'язаний з дуже сильною зливою; 1 випадок, пов'язаний з дуже сильним снігопадом та 2 випадки водопілля (врятовано 8 осіб)).

II.10. ІНФОРМАЦІЯ

щодо руйнування будівель і споруд

У 2019 році в Полтавській області сталося 6 випадків руйнування будівель чи споруд (1 – житлової та 5 – нежитлової призначеності), що у 3 рази більше, ніж сталося таких випадків попереднього року – 2 випадки руйнування споруд (1 – споруди житлової призначеності, 1 споруди виробничої призначеності).

Внаслідок таких руйнувань минулого року загинули 3 людини, що в 3 рази більше попереднього року, коли загинула 1 людина.

Травмованих минулого року не було, проте у 2018 році 2 людини зазнали травм.

II.11. ІНФОРМАЦІЯ

щодо виникнення небезпечних подій інших

У 2019 році у Полтавській області сталося 4 інших випадків небезпечних подій, що у 4 рази менше, ніж сталося інших випадків у 2018 році – 16.

Внаслідок інших небезпечних подій 1 людина загинула та травмовані 2 людини.

Отже потрібно людям дотримуватися правил техніки безпеки з метою збереження свого життя та життя і здоров'я інших

НОРМИ КОДЕКСУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ У ЖИТТІ ГРОМАДСЬКОСТІ

*Гришанин В.М.
м. Полтава*

Ситуація в Україні з надзвичайними подіями різного походження достатньо напружена. Тому спочатку хочу навести статистичні дані щодо стану із пожежами на території Полтавської області

Основними недоліками є:

- низька забезпеченість закладів освіти первинними засобами пожежогасіння,
- несправність систем внутрішнього та зовнішнього водопостачання,

- несправність чи відсутність систем автоматичної пожежної сигналізації,
- зношеність, застарілість систем електропостачання.

Слід наголосити, що загальні вимоги з пожежної безпеки до будівель, споруд, прилеглих до них територій, приміщень, іншого нерухомого майна, обладнання, устаткування навчальних закладів та установ системи освіти визначені Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затвердженими наказом МОН України від 15.08.2016 №974.

З метою регулювання відносин, пов'язаних із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, визначення повноважень органів державної влади, органів місцевого самоврядування, прав та обов'язків громадян України, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, у 2012 році прийнято Кодекс цивільного захисту України, що набрав чинності 01.07.2013.

Загалом Цивільний захист – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

З метою організації та здійснення заходів із захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, зокрема оповіщення, створення, раціональне використання матеріальних резервів, укриття працівників та учасників начально-виховного процесу захисних спорудах цивільного захисту, планування заходів цивільного навчання діям у надзвичайних ситуаціях, тощо, затверджено Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту, яке погоджене з ДСНС України.

Органами управління відповідної підсистеми є

на регіональному рівні – департаменти (управління) освіти науки обласних державних адміністрацій, посадові особи з питань цивільного захисту,

на місцевому рівні – підрозділи освіти у складі районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, посадові особи з питань ЦЗ,

на об'єктовому рівні – керівники підприємств, установ та організацій галузі, а також спеціально створеними (призначеними) ними підрозділами (посадовими особами) з питань цивільного захисту (у навчальних закладах з денною формою навчання з чисельністю 500 і більше осіб, які навчаються, призначаються посадові особи з питань ЦЗ), комісії з питань НС.

Окремим та на даний час одним із найсуттєвіших заходів у сфері захисту населення, попередження виникнення НС є навчання діям у надзвичайних ситуаціях, зокрема дітей дошкільного віку, учнів та студентів за місцем навчання, що організовується МОН України згідно затверджених навчальних програм (погоджених з ДСНС України). Навчання учнів, студентів та дітей дошкільного віку діям у надзвичайних ситуаціях та правилам пожежної безпеки є обов'язковим і здійснюється під час навчально-виховного процесу за рахунок коштів, передбачених на фінансування навчальних закладів.

Навчання дітей дошкільного віку діям у надзвичайних ситуаціях та запобігання пожежам від дитячих пустощів з вогнем проводиться шляхом формування у них поведінки, відповідної віку дитини, щодо власного захисту та рятування.

Підготовка студентів вищих навчальних закладів до дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється за нормативними навчальними дисциплінами «Безпека життєдіяльності» та «Цивільний захист», які відповідно передбачають:

- формування у студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, знань, умінь та навичок щодо забезпечення необхідного рівня безпеки у

надзвичайних ситуаціях відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил;

- формування у студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра, умінь з превентивного і аварійного планування та управління заходами цивільного захисту.

Підготовка учнів загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів до дій у надзвичайних ситуаціях, що передбачає здобуття знань і вмінь з питань особистої безпеки в умовах загрози виникнення надзвичайної ситуації, користування засобами захисту від її наслідків, вивчення правил пожежної безпеки та основ цивільного захисту, здійснюється в рамках вивчення предметів «Основи здоров'я» та «Захист Вітчизни». Практичне закріплення теоретичного матеріалу здійснюється шляхом щорічного проведення Дня цивільного захисту.

Навчально-виховна робота з дітьми дошкільного віку проводиться згідно з вимогами базового компонента дошкільної освіти і спрямовується на формування достатнього та необхідного рівня знань і умінь дитини для безпечного перебування в навколишньому середовищі, елементарних норм поведінки у надзвичайних ситуаціях і запобігання пожежам від дитячих пустощів з вогнем.

Для поліпшення якості навчально-виховної роботи з дітьми з питань особистої безпеки, захисту життя та норм поведінки у надзвичайних ситуаціях у дошкільних навчальних закладах проводиться щороку Тиждень безпеки дитини.

З метою координації науково-методичної діяльності, узагальнення і поширення ефективних форм і методів організації навчально-виховного процесу з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту визначаються:

МОН – базові за галуззю знань кафедри з безпеки життєдіяльності вищих навчальних закладах;

місцевими органами управління освіти – територіальні базові (опорні) загальноосвітні та дошкільні навчальні заклади.

Позашкільна освітня робота з питань формування культури безпеки життєдіяльності серед дітей та молоді, формування здорового способу життя, оволодіння ними навичками самозахисту і рятування проводиться у позашкільних закладах, а також шляхом організації шкільних, районних (міських), обласних та всеукраїнських змагань з безпеки життєдіяльності.

У закладах вищої освіти з метою комплексного відпрацювання дій учасників освітнього процесу у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій щороку проводяться тренування з питань цивільного захисту тривалістю до 8 годин. Залучення студентів до відпрацювання навчальних питань, які потребують їх участі, проводиться в найбільш зручний для закладу вищої освіти час, без припинення освітнього процесу. Підсумки проведених тренувань обговорюють на засіданнях об'єктових комісій з питань надзвичайних ситуацій, на підставі рішення яких керівники закладів вищої освіти видають наказ про стан готовності закладу вищої освіти до вирішення завдань цивільного захисту.

Додатково відповідно до Плану основних заходів цивільного захисту на 2020 рік МОН спільно з ДСНС із залученням місцевих органів виконавчої влади організують та проводять: Дні цивільного захисту, Тижні знань з основ безпеки життєдіяльності, Тижні безпеки дитини у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та дошкільної освіти (до 15 грудня), серед населення просвітницьку роботу із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, пов'язаних з небезпечними інфекційними захворюваннями, масовими неінфекційними захворюваннями (отруєннями) (до 15 грудня),

заходи з популяризації культури безпеки життєдіяльності серед дітей і молоді шляхом проведення шкільних, районних (міських), обласних та всеукраїнських

змагань, фестивалів, навчально-тренувальних зборів і польових таборів (до 15 грудня), громадські акції «Запобігти. Врятувати. Допомогти» та «Герой – рятувальник року» (до 15 грудня),

також створюється цикл тематичних теле- та радіопередач, соціальної реклами з основ безпеки життєдіяльності з урахуванням потреб осіб з інвалідністю.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ З ФУНКЦІОНАЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

*Терещенко С. П., Пилий В. В.
м. Полтава*

Науково-технічний прогрес кінця ХХ початку ХХІ століття зумовив технологізацію не тільки багатьох підрозділів виробництва, а й стрімко ввійшов у сферу культури, гуманітарних галузей знань. Сьогодні ми вже говоримо про інформаційні, методичні та інші подібні технології, в тому числі і при проведенні функціонального навчання у сфері цивільного захисту. Актуальність проблеми полягає в тому, що у сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально-економічному середовищі рівень освіти значною мірою залежить від результативності запровадження технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого-педагогічних теоріях, які розвивають діяльнісний підхід до навчання.

Останнім часом у сфері освіти досить широко використовується термін «інноваційні педагогічні технології». Перш ніж визначити сутнісні ознаки інноваційних педагогічних технологій, доцільно уточнити ключові поняття «інновація» та «педагогічна технологія».

Слово «інновація» має латинське походження і в перекладі означає оновлення, зміну, введення нового. У педагогічній інтерпретації «інновація» означає нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу.

Дослідники проблем педагогічної інноватики (О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, В. Загвязинський, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін.) співвідносять поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове.

Розрізняють поняття «новація», або «новий спосіб» та «інновація», «нововведення». Новація – це сам засіб (новий метод, методика, технологія, програма тощо), а інновація – процес його освоєння. Разом з тим, поняття «педагогічна технологія» розглядається як системна сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних та методологічних засобів, що використовуються для досягнення педагогічної мети.

Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему.

Інноваційні технології при проведенні функціонального навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту – це модель продумана в усіх деталях з планування, організації та проведення занять, яка передбачає використання інноваційних комп'ютерних технологій та інтерактивних методів з безумовним забезпеченням комфортних умов для слухача і викладача.

Серед інноваційних технологій, які є оптимальними для проведення функціонального навчання, слід виділити мультимедійні та мережеві технології, а